

NDSO thema-dag

**Zorg + Veiligheid: een
inleiding**

door

Frans Swinkels –Tilburg

29 november 2019

Zorg + Veiligheid

Zorg + Veiligheid

Focus en programma van de bijeenkomst

Verdieping op Zorg + Veiligheid

- Programma Geweld hoort nergens thuis, Jan Dirk Sprokkereef
- Forensische zorg, door Frank Candel
- Samenspel gemeenten en politie , Anja Schouten
- Rondje actualiteiten (Wvvggz, WZD, Inspectierapport jeugdbescherming ea), Astrid

Tweede helft van de middag doorpraten over:

- Voorbij de bestuurlijke drukte in zorg + veiligheid en bijdrage directeuren daaraan
- Rol directeuren aan regionale sturing op zorg en veiligheid: van 3-hoek naar 4-hoek
- Meer verbinding tussen straf, zorg, veiligheid en sociaal domein: wat vraagt dat, ook in lobby richting het rijk

Zorg + Veiligheid

Waarom is samenwerking tussen zorg- en veiligheidsdomein belangrijk?

- Kleine groep mensen worstelt met een opeenstapeling van persoonlijke problemen die zowel het zorg- als het veiligheidsdomein raken
- Professionals op het snijvlak zorg- en veiligheid werken vanuit verschillende perspectieven (straffen, beschermen, ondersteunen, zorgen)
- Veel instanties en complexe casuïstiek leiden tot een speelveld met lange beslislijnen (en bestuurlijke drukte)
- Door beweging naar 'zo thuis mogelijk' nieuwe vraagstukken en opgaven in het sociaal domein
- Veel problemen van gezinnen, huishoudens beginnen ooit klein en hanteerbaar, maar dan wordt er te vaak niet doorgepakt.....

Greep uit recente onderzoeken: verwevenheid zorg en veiligheid

- Gemiddelde gemeentelijke kosten multiprobleemgezin: 114.000 euro per jaar (onderzoek NJI)
- 40% gedetineerden heeft een licht verstandelijke beperking (lvb) (2018)
- Helpt politiemeldingen overlast verward persoon/poging zelfdoding betreft bekenden: 13.000 personen = 40.000 meldingen (2017, RIVM)
- 3.000-5.000 personen met verward gedrag en hoog veiligheidsrisico voor omgeving hebben levenslange begeleiding nodig (2017)
- 40% personen met grote psychische problemen en problematisch gedrag is ook bekend bij Veilig Thuis (onderzoek West-Brabant)
- Groot deel Syriëgangers heeft psychosociale problemen, 28% heeft GGZ-problematiek (Politie, 2019)

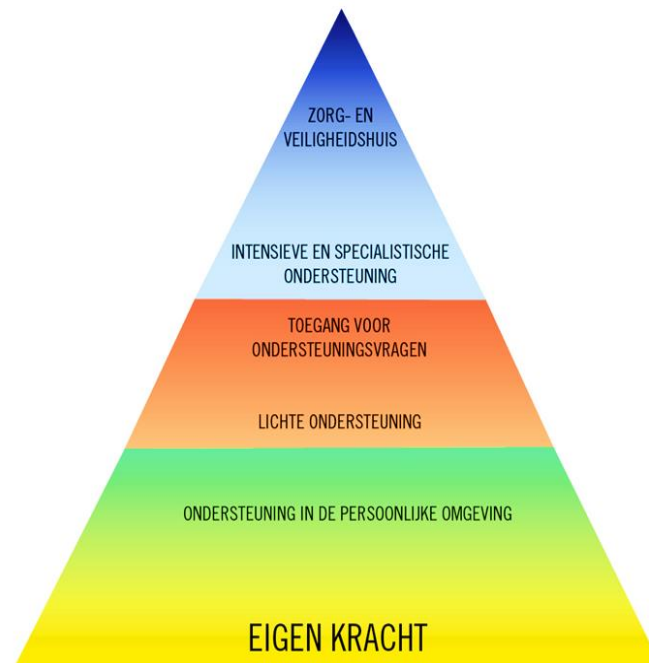

Waarom meer betrokkenheid van 'het sociaal domein' nodig

- Veiligheidshuizen ontwikkelen zich met veel reden in richting zorg- en veiligheidshuizen, wethouders treden toe in sturing van Z+V regionaal, directeuren sociaal domein komen ook meer rol in verschillende regionale stuurgroepen;
- Invulling regierol van gemeenten op zorg en veiligheid vraagt ook meer van de sturing in het sociaal domein, bv:
  - Organiseren tbv inclusieve en veilige wijken en de beweging naar 'zo thuis mogelijk'
  - Vroegtijdig herkennen en signaleren van problematiek bij gezinnen en huishoudens: rol wijkteam, versterken gewone leven en sociale basis
  - Inkoop en contractering sociaal domein tbv beschermd wonen/MO, ambulantisering; met vele raakvlakken tussen maatschappelijke opvang en (ex-)forensische zorg

Waarom komen er steeds meer zorg en veiligheidshuizen ?

- Veiligheid en leefbaarheid in de regio
- Wens tot minder overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval
- Stagnerende complexe casuïstiek

Wat doen ze:

Kennisknooppunt

- het Kennisknooppunt is een informatiecentrum voor professionals
- het Kennisknooppunt geeft advies aan professionals
- het Kennisknooppunt leidt casuïstiek door naar de meest geschikte ketenpartner
- het Kennisknooppunt kan opschalen/ escaleren

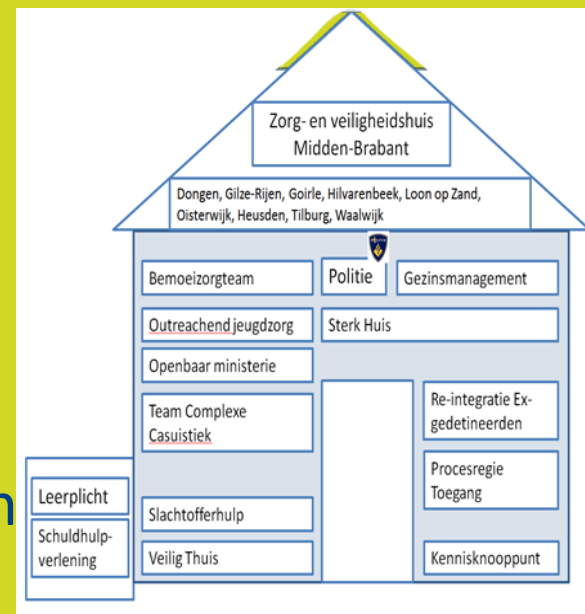
Vastgelopen casuïstiek

- Bij zeer complexe casuïstiek kunnen regisseurs van het Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Brabant (tijdelijk) de regie en coördinatie overnemen.

Met wie:

- Justitiepartners: OM, politie, reclassering, RvdK
- Bemoeizorg
- Veilig thuis
- Gezinsmanagement
- Sociale wijkteams
- Crisis Interventie Team
- Convenantpartners
- Team Re-Integratie Ex gedetineerden

Kracht van het huis ligt in de samenwerking!

Het crisisinterventieteam (CIT):

- Jeugd Bescherming Brabant
- Veilig Thuis
- GGZ
- Amarant
- Sterk Huis

Positie en rol van Veilig Thuis

- **Advies en ondersteuning** geven aan professionals en burgers
- **Meldingen in ontvangst nemen** van professionals en burgers
- **Diensten inzetten van Veilig Thuis of overdragen**
- **Terugkoppelen** aan de melder

Veilig Thuis “**Sociaal / Veiligheid en Wijken**”? Hulp en Strafbbaar feit.

A close-up photograph of a white police car door. The door features the word 'POLITIE' in large blue capital letters. To the left of the word is a gold-colored logo consisting of a stylized flame or torch. The car has blue and red diagonal stripes on the side. A white door handle is visible. In the background, a blurred blue and white striped pattern is visible.

Politie en OM in het Zorg- en Veiligheidshuis Midden Brabant

« waakzaam en dienstbaar »

Trans organisatorisch Samenwerkingsverband Gezinsmanagement

Doelgroep:

complexe multiproblem gezinnen die zich kenmerken door:

- (Vaak) Langdurige problematiek;
- Er is veel inzet / hulpverlening geweest of hulpverlening komt niet van de grond;
- Problematiek speelt zich af op meerdere leefgebieden;
- Problematiek kent een onderlinge samenhang;
- (vaak) Veiligheid in geding;

Team bemoeizorg Tilburg

Team bemoeizorg Tilburg

Voor wie zijn we er?

De zorgwekkende zorgmijder:

- met meervoudige problematiek.
- die zelf niet om zorg (kunnen) vragen of uit zorg gevallen zijn.
- die overlast veroorzaken, zich verwaarlozen, vervuilen of in sociaal isolement leven om wat voor reden dan ook

Zorg + Veiligheid

Kracht ligt in samenwerking en samenspel, maar....

Veel partijen, veel deel-samenwerkingsverbanden, versnippering, verkokering, onduidelijke rollen

Sleutel zit 'm in:

Beter samenspel en doorpakken op vereenvoudiging van de inrichting van het samenspel

Wat zijn punten om op door te pakken en deels te agenderen bij het rijk – een eerste lijstje

- Frictiebudgetten voor de overgang tussen domeinen (Wlz, wmo, en ook voor nazorg ex-gedetineerden en nazorg uit forensische zorg etc.)
- Informatiedeling en meer werken vanuit kennis en data (over de domeinen heen)
- Versterking samenwerking tussen de domeinen
- Minder bestuurlijke drukte
- Doorontwikkeling zorg-en veiligheidshuizen (regionaal)
- Simpeler en overzichtelijker organiseren (bv veilig thuis, raad voor de kinderbescherming en bureaus jeugdzorg samenvoegen)

In dit overzicht zijn de programma's raken aan de thema's Zorg en Veiligheid. Het gaat om programma's die:
 • trekkers kennen op landelijk niveau
 • raakvlak hebben met de doelgroep
 • merendeel dezelfde samenwerkende partijen kennen.
 Het overzicht is niet uitputtend.

Leeswijzer

- Hoe specifieker een programma gericht is op de doelgroep personen met verward gedrag, hoe dichterbij deze is opgenomen bij de persoon met verward gedrag in het midden van het overzicht. Het gaat om de plaatsing van de bolletjes (tekst kan verderaf staan).
- Naamste een programma minder expliciet een raakvlak heeft met de doelgroep, hoe verder deze opschuift naar de buitenkring.
- Programma's die een (g geheel) andere doelgroep kennen, maar wel impliciet een raakvlak hebben zijn dan ook vermeld in de buitenkring.
- Programma's zijn ingedeeld langs twee assen:
  - ZORG - VEILIGHEID
  - FOCUS/SPECIEK ONDERWERP - BREDERE DOELSTELLING

Januari 2019

BREDERE DOELSTELLING

Deze visualisatie is geïnspireerd op het programma-overzicht opgeleverd door het Schakelteam Personen met Verward Gedrag en Benachtoet (onderdeel van de Eindrapportage 'Op weg naar een persoongerichte aanpak').

PSD: Traject Samenwerking zorgverzekeraars, rijk en gemeenten

- Verbetering samenwerking zorgverzekeraars en gemeenten
- Passende zorg in de wijk
  - Preventie
  - Oplossen grensvakkenkwesties
  - Verbinden sociale en medisch domein

RIJK (o.a. VWS/VNG)

Gemeenten, zorgverzekeraars, zorgaanbieders, cliëntenorganisaties

City Deal eenvoudig maatwerk

- Eenvoudig maatwerk bij gestapelde problemen
- Meer aanwezig door vereenvoudiging van de uitvoering
  - Leerveraringen doortrekken City Deal Inclusieve Stad

SZW

o.a. Rijk, gemeenten, woningcorporaties, ziektekostenverzekeraars en private partijen

Brede schuldenaanpak

- Het actieplan Brede schuldenaanpak heeft 3 hoofdlijnen:
- Problematische schulden voorkomen: preventie en vroegtijdige signalering.
  - Ontzorgen en ondersteunen.
  - Zorgvuldige en maatschappelijke verantwoorde incasso
- 7 departementen

Ondersteuningsprogramma Schouders Eronder

Het landelijke programma Schouders Eronder is er om de schuldhulp kenniskijk, professioneler en vernieuwend te maken.

VNG, Divosa, NWWK, Sociaal Werk Nederland en LCR

SchuldenlabNL

In SchuldenlabNL werken publieke en private partners actiegericht samen aan het opschalen van innovatieve oplossingen om kwetsbare groepen duurzaam schuldenzorgvrij te maken.

Hooflijnenakkoord GGZ

Ambitie is om de kwaliteit van zorg in Nederland verder te verbeteren en eraan bij te dragen dat zorg zowel nu als op lange termijn zowel fysiek, tijdig als financieel toegankelijk blijft voor iedereen die dat nodig heeft

o.a. VWS, Zorgverzekeraars Nederland, GGZ Nederland en MIND

IBP: Verward gedrag

- Zichtbare effectieve aanpak realiseren om personen die verward gedrag vertonen tijdig gepaste hulp te bieden
- Inrichting voorziening eerste opvang om traumatisering te voorkomen
  - Gebruik maken van bestaande structuren als de Zorg- en Veiligheidshuizen
  - Zorgen voor wettelijke kaders die hierbij ondersteunen

RIJK/VNG

ntb

Escalatieteam

VWS

PSD: Traject 'Weet wat je kan'

- Betere ondersteuning voor mensen met een licht verstandelijke beperking
- Vroegtijdige signalering
  - Samenwerking lokale maatschappelijke partners
  - Behoeften van professionals
  - Optimale afstemming tussen domeinen
  - Overgang tijdelijk naar permanent
  - Overgang 1B- naar 1B+

RIJK (o.a. VWS, SZW/VNG)

Gemeenten, overig

Schulden

Actieprogramma 'Weer thuis'

- Impuls geven aan de uitstroom uit opvang en beschermd wonen
- VNG/Branchorganisaties
  - Gemeenten, zorgaanbieders

Programma Effectief werken in de jeugdsector

ZonMW-programma 2012 - 2019, o.a. onderdeel maatwerk-aanpak multiprobleemgezinnen

JenV

o.a. gemeenten, onderzoeksinstituten en zorgaanbieders

IBP: Huiselijk geweld en kindermishandeling

'Geweld hoort nergens thuis' Huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld

RIJK (o.a. VWS, JenV/VNG)

Implementatie Wet Verplichte GGZ (Wvvgz)

- Gericht op succesvolle implementatie van de Wvvgz
- Regie voeren op ketensamenwerking en ketenvraagstukken zoals keteninformatie-uitwisseling en communicatiestrategie

VWS

VenJ, VNG, cliëntenorganisaties, brancheorganisaties, partijen veiligheidsdomein

Ketenveldnorm beveiligde zorg en levensloopfunctie, pilots

De veldnorm beoogt een sterke verbetering van de zorg voor cliënten die (potentieel) gevaarlijk gedrag vertonen als gevolg van een psychische stoornis en/of een verstandelijke beperking. Start implementatie met 4 pilotregio's.

GGZ NL

VWS, JenV o.a. lokale VNG, cliëntenorganisaties, brancheorganisatie, ZN

Conceptwv

multiprobleemgezinnen

Opvolging schakelteam personen met verward gedrag

Aandacht voor o.a. ketenveldnorm, personen met verward gedrag, koers en kansen, beschermd wonen / maatschappelijke opvang

PSD: Traject Vernieuwing integraal toezicht Sociaal Domein

- Vernieuwing integraal toezicht
- Kwaliteit integrale zorg en ondersteuning
  - Bergen vertrouwen burger

RIJK (o.a. VWS/VNG)

ntb

PSD: Traject Zorg en Veiligheid (o.a. City Deal)

- Vernieuwen en innoveren in het zorg- en veiligheidsdomein actv, praktijkvoorbeelden
- Criminaliteit en overlast voorkomen door domeinen beter te verbinden
  - Preventie en risico'signalering
  - Bescherming kwetsbare groepen
  - Huishouders eenvoudige problematiek

RIJK/VWS, SZW, JenV, BZK/VNG

Gemeenten

Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop

- Onderdeel van het programma Geweld hoort nergens thuis
- Negen verbeteractiviteiten bij aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling

JenV, VWS en VNG

o.a. gemeenten, politie, OM, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering, Veilig Thuis en Zorg- en veiligheidshuizen

Programma rondom Langer Thuis
 Ouderen kunnen in eigen vertrouwde omgeving zelfstandig oud worden met een goede kwaliteit van leven

VWS

Programma GHZ, complexe zorg/(vol)waardig leven

- Toekomstbestendige gehandicaptenzorg en complexe zorg
- Kwaliteit zorgaanbod beter passend bij zorgvraag
  - Betere zorg en ondersteuning voor specifieke groepen
  - Naasten meer ontzorgen

VWS

o.a. zorgaanbieders, cliëntenorganisaties, brancheorganisaties en ZN

Meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang

- Sociale inclusie voor iedereen
- Begeleiding en ondersteuning in 'gewone' woningen en wijken, gericht op herstel en zelfredzaamheid

o.a. VWS/SZW/JenV/BZK

cliëntenorganisaties, gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties

Programma Zorg voor de jeugd

- Jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar steeds beter maken voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen

VWS

Gemeenten, zorgaanbieders en cliëntenorganisaties, JenV

PSD: Traject Uitwisseling Persoonsgegevens en Privacy (UPP)

Oppakken knelpunten gegevensuitwisseling en privacy

RIJK (o.a. BZK/VNG)

Gemeenten

IBP: Recidive na detentie voorkomen (Koers en Kansen)

- Recidive omlaag brengen
- De zwaarste categorie 'personen met verward gedrag' pendelt veelal doorlopend tussen zorg en strafrecht
  - Het Rijk verbetert de sanctie-uitvoering en gemeenten verbeteren de begeleiding en terugkeer in de samenleving

RIJK (o.a. JenV)

Gemeenten, partijen veiligheidsdomein

IBP: Radicalisering

- Aanpak van radicalisering verbreden en verdiepen
- Een groot deel van (mogelijk) geradicaliseerde personen kampt met sociale en/of psychische problemen
  - Oplossen van knelpunten rondom privacy en informatie uitwisseling om vroegtijdige signalering en de samenwerking met veiligheidspartners te verbeteren

RIJK/VNG

Veiligheidspartners, zorgpartners, div. departementen

Interbestuurlijk programma (IBP)

Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen pakken gezamenlijk een aantal grote uitdagingen, zoals de energietransitie, het tegengaan van eenzaamheid en minder mensen met problematische schulden op via het Interbestuurlijk Programma (IBP). 9 maatschappelijke opgaven staan centraal, waaronder 'Merkbaar beter in het sociaal domein'. Dit thema is weer onderverdeeld in 12 opgaven, waarvan 4 zijn opgenomen in dit overzicht.

Opdrachtgevers

Betrokken partijen

LEGENDA

Programma Sociaal Domein (PSD)

In dit programma werken gemeenten en departementen (VWS, SZW, OCW, BZK en JenV) in samenspraak met burgers, professionals en maatschappelijke organisaties aan de versterking van de aanpak van waarbaarste en domeinoverstijgende vraagstukken uit de lokale praktijk van het sociaal domein. Het programma bestaat uit verschillende trajecten. 5 trajecten zijn opgenomen in dit overzicht.